

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS DĖL MINIMALAUS SKIRTŲJŲ LINIJŲ RINKINIO, NACIONALINIŲ SKIRTŲJŲ LINIJŲ MAGISTRALINIŲ SEGMENTŲ, DIDMENINĖS AUKŠTOS KOKYBĖS PRIEIGOS FIKSUOTOJE VIETOJE RINKŲ TYRIMŲ REZULTATŲ PASTABŲ VERTINIMO VIEŠASIS APATARIMAS

PROTOKOLAS

2015-11-16

Vilnius

Pastabų aptarimo posėdžio pirmininkas – Eugenijus Žvalionis, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos Strategijos departamento direktorės pavaduotojas.

Pastabų aptarimo posėdžio sekretorius – Marijus Balnys, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos Strategijos departamento Ekonominės analizės skyriaus vyriausiasis specialistas.

Dalyviai:

- Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT): Marijus Balnys, Nerijus Karklas, Eugenijus Žvalionis, Audrius Šniepis, Rolandas Brukštus, Kotryna Pūrienė.
- TEO LT, AB (toliau – TEO): Ana Semionova, Vida Gobienė.
- UAB „Balticum TV“: Vitalijus Moskvinas, Linas Lisauskas.
- UAB „Pakeleivis“: Artūras Janušis.
- UAB „CSC TELECOM“ (toliau – CSC): Vitalijus Agafonovas.
- VšĮ „Plačiajuostis internetas“: Eglė Misienė.
- AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – LRTC): Gailinta Vaškelytė, Rolanda Paulikienė.

Pastabų viešasis aptarimas vyko 2015 m. lapkričio 16 d. RRT patalpose Algirdo g. 27A, Vilniuje.

1. Darbotvarkė:

RRT: Trumpai pristatė Minimalaus skirtųjų linijų rinkinio, Nacionalinių skirtųjų linijų magistralinių segmentų, Didmeninės aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkų (toliau – Rinkos) tyrimus, jų eigą nuo Rinkų tyrimo pradžios iki viešosios konsultacijos pabaigos. Informavo, kad pastabos buvo gautos iš Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – Konkurencijos taryba) ir trijų operatorių – TEO, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro ir operatoriaus, kurio pateiktos pastabos yra konfidencialios (toliau – Operatorius).

2. Konkurencijos tarybos pastabos aptarimas:

RRT: paaiškino, kad Konkurencijos taryba sutinka su RRT pateiktais Rinkos tyrimo rezultatais ir pastabų neturi.

3. LRTC pastabų aptarimas:

RRT: pristatė LRTC pastabas. Bendrovė iš dalies sutiko su tyrimo išvadomis, t. y. sutiko, kad būtų paliktas reguliavimas Aukštos kokybės duomenų perdavimo elektroninių ryšių tinklo galiniu segmentu paslaugų rinkoje (toliau – Galinių segmentų rinkoje) ir nesutiko, kad būtų panaikintas reguliavimas Aukštos kokybės duomenų perdavimo elektroninių ryšių tinklo magistraliniu

segmentu paslaugų rinkoje (toliau – Magistralinių segmentų rinkoje). LRTC teigimu, dar per anksti nuimti reguliavimą pastarojoje rinkoje, nes joje nėra veiksmingos konkurencijos. Vienintelis TEO turi išplėtotą elektroninių ryšių tinklą (toliau – Tinklą) visoje Lietuvos Respublikoje. Šioje srityje niekas su TEO negali konkuruoti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, nes nei vienas operatorius neturi tokios aprėpties tinklą. Pirkti magistralinių segmentų paslaugas iš kelių skirtingų operatorių yra per brangu.

RRT: nesutiko su LRTC pasiūlymu toliau reguliuoti Magistralinių segmentų rinką. Visą Lietuvos Respublikos teritoriją apimančią tinklą turi ne tik TEO, bet ir UAB „Bitė Lietuva“. Taip pat yra operatorių kurie jungia didžiuosius miestus Vilnių, Kauną ir t.t. Taip pat veikia AB „Lietuvos geležinkeliai“, kurių tinklas apima teritoriją, kurioje yra geležinkelio ruožai, VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“, kuris specializuojasi teikti magistralinių segmentų paslaugas kaimiškose vietovėse. RRT manymu, konkurencija Magistralinių segmentų rinkoje yra veiksminga. Be to yra nesudėtinga pačiam operatoriui susikurti reikalingus magistralinius segmentus pasinaudojant kitų operatorių teikiama prieiga prie šviesolaidinių skaidulų. Pagal RRT turimus duomenis, 2014 m. pabaigoje 15 operatorių Lietuvos Respublikoje teikė prieigą prie nenaudojamų skaidulų.

LRTC: papildomai pabrėžė, kad rinktis kitus magistralinių segmentų paslaugų teikėjus nenaudinga ne tik dėl per aukštos galutinės kainos ir per ilgų terminų, nes su vienais operatoriais pavyktų susitarti greičiau, su kitais derybos užtruktų ilgiau. LRTC teigimu, nei vienas operatorius negali konkuruoti su TEO teikiant magistralinių segmentų paslaugas.

RRT: pažymėjo, kad tiek esant reguliavimui, tiek ir panaikinus reguliavimą, bus galima pirkti magistralinių segmentų paslaugas iš TEO.

LRTC: teigė, kad nuėmus reguliavimą TEO pakels kainas ir taikys blogesnes sąlygas, pvz.: dideles baudas.

TEO: pažymėjo, kad galima magistralinių segmentų paslaugas pirkti ne tik iš TEO, bet ir VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“, kuris paslaugas teikia ne tik kaimiškose vietovėse, bet ir tarp didžiųjų miestų. Pažymėjo, kad teikiant magistralinių segmentų paslaugas baudos nėra numatytos.

LRTC: patikslino, kad baudos numatytos teikiant paslaugas, kurios nėra reguliuojamos.

TEO: patikslino, kad yra numatomos ne baudos, o netesybos.

CSC: pripažino, kad ir be TEO kiti operatoriai teikia magistralinių segmentų ar skaidulų paslaugas, tačiau 90 proc. teritorijos TEO teikia paslaugas, kur kiti operatoriai neteikia ir tose vietose, kur kiti operatoriai neturi tinklo, CSC yra priversti nuomoti šias paslaugas iš TEO.

TEO: pastebėjo, kad jeigu CSC atstovas turi omenyje šviesolaidinių skaidulų nuomą, tai nėra nagrinėjamos rinkos tyrimo objektas.

CSC: teigė, kad tiek magistralinių segmentų rinkoje, tiek kitose rinkose, ten kur kiti operatoriai neteikia paslaugų, šias paslaugas reikia pirkti iš TEO, todėl reikia reguliuoti tokių TEO paslaugų suteikimo kainą ir terminus.

VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“: patikslino, kad VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“ neteikia magistralinių segmentų paslaugų tarp didžiųjų miestų.

RRT: pažymėjo, kad operatoriams teikiantiems magistralinių segmentų paslaugas buvo išsiųstas papildomas paklausimas dėl paslaugų kainų ir į šį paklausimą VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“ atsakė, kad tuose nurodytuose maršrutuose (tarp didžiausių miestų) neteikia paslaugų.

VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“: pabrėžė, kad VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“ teikia magistralinių segmentų paslaugas, pvz.: savivaldybė ribose, bet neteikia, šių paslaugų tarp didžiųjų miestų.

RRT: priminė, kad magistralinių segmentų paslauga - tai duomenų perdavimo paslauga tarp dviejų skirstomųjų įrenginių, kurie gali būti tiek miestuose tiek kaimiškose vietovėse. Be to, visuomet bus tam tikrų atkarpių, kur magistralinių segmentų paslaugas teiks tik vienas operatorius, tačiau reikia žiūrėti ne kiekvienos atkarpos atveju, bet visos Lietuvos kontekste. Taip pat, UAB „Bitė Lietuva“ deklaruoja, kad teikia šias paslaugas visoje Lietuvos Respublikoje.

TEO: papildė, kad Lietuvos energija (UAB „Duomenų logistikos centras“) taip pat teikia magistralinių segmentų paslaugas.

4. Operatoriaus pastabų aptarimas

RRT: pristatė Operatoriaus pirmąją pastabą. Operatorius iš dalies sutiko su tyrimo išvadomis, t. y. sutiko, kad būtų paliktas reguliavimas Galinių segmentų rinkoje ir nesutiko, kad būtų panaikintas reguliavimas Magistralinių segmentų rinkoje ir mažmeninėje Aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinkoje.

RRT: nesutiko su Operatoriaus pasiūlymais. Priminė, kad dėl reguliavimo Magistralinių segmentų rinkoje jau buvo pasisakyta aptariant LRTC pastabas, todėl RRT nekartos tų pačių argumentų. Reguliavimas mažmeninėje Aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinkoje yra nereikalingas, kadangi Magistralinių segmentų rinka pasižymi veiksminga konkurencija, taip pat paliekamas reguliavimas Galinių segmentų rinkoje, kuris užtikrins galinių segmentų paslaugų prieinamumą. Dėl to operatoriai, naudodamiesi didmeninėmis paslaugomis, nesunkiai gali pradėti teikti mažmenines Aukštos kokybės paslaugas.

RRT: pristatė Operatoriaus antrąją pastabą. Operatoriaus teigimu, kadangi esamas reguliavimas nebuvo pakankamas (neišspręstos problemos) reikalingas mažmeninių ir didmeninių paslaugų kainų bei didmeninių paslaugų suteikimo terminų reguliavimas, draudimas taikyti didesnes kainas nei mažmeninių paslaugų kainos, viešų žemėlapių sudarymas su galimybe gauti visą informaciją apie infrastruktūrą (įskaitant optiką) ir kitas priemones. Taip pat, būtina reguliuoti optinių skaidulų teikimo paslaugas.

RRT: nesutiko su pasiūlymais. Papildomas reguliavimas nėra reikalingas, kadangi esamas (koreguojamas) reguliavimas suteikia galimybes iš TEO gauti Galinių segmentų paslaugas tokiomis pačiomis sąlygomis, kokiomis TEO teikia šias paslaugas sau. Įpareigojimas TEO sudaryti ir viešai skelbti infrastruktūros žemėlapių padidintų paslaugų sąnaudas ir kainą. Nėra būtinumo kurti tokį žemėlapi, nes nediskriminavimo įpareigojimas užtikrina, kad paslaugos būtų teikiamos vienodomis sąlygomis. Optinių skaidulų teikimo reguliavimas yra ne šių rinkų tyrimų objektas.

RRT: pristatė Operatoriaus trečiąją pastabą. Operatoriaus teigimu, šiuo metu taikomas ilgas didmeninių paslaugų techninių galimybių tyrimas (TG), per ilgas paslaugų suteikimo terminas, suteikimo kaina galimai per didelė lyginant su TEO mažmeninėmis kainomis.

RRT: nesutiko su pastaba. RRT pažymėjo, kad operatoriaus pastaba nėra konkreti ir neleidžia objektyviai įvertinti pastabų, nes nėra nurodyta kokių konkrečių paslaugų suteikimo sąlygos yra minimos. Todėl RRT atskiru raštu paklaus šio Operatoriaus, apie kokias paslaugas šis operatorius rašė pastabų vertinimo rašte. TG tyrimo terminai yra tokie patys kokius TEO taiko sau ir kitiems operatoriams. Tarnyba patikrino dabar reguliuojamų skirtųjų linijų kainas ir nustatė, kad mažmeninių skirtųjų linijų paslaugų kainos yra didesnės už atitinkamų didmeninių paslaugų kainas.

LRTC: paminėjo, kad TEO taiko per ilgą TG tyrimo terminą, neleidžia pačiam operatoriui pasitikrinti techninių galimybių, neskelbia TG sąlygų.

TEO: pasakė, kad visi TG tyrimo terminai ir sąlygos yra skelbiami viešuosiuose pasiūlymuose, kurie yra paskelbti TEO internetinėje svetainėje.

RRT: patikslino, kad TEO viešieji pasiūlymai yra skelbiami ir RRT internetinėje svetainėje.

RRT: pristatė Operatoriaus ketvirtąją pastabą. Operatoriaus teigimu, reikia įvykdyti TEO funkcinį atskyrimą, t. y. TEO padalinti į du subjektus, kurių vienas teiktų tik mažmenines paslaugas, kitas – tik didmenines.

RRT: nesutiko su tokiu siūlymu. Funkcinio atskyrimo priemonė yra kraštutinė priemonė, kurią tikslinga naudoti tuomet, kai kitos priemonės yra neefektyvios. RRT nurodo, kad šiuo metu galiojantys įpareigojimai ir naujai nustatomi įpareigojimai yra pakankamos priemonės užtikrinti skaidrų galinių segmentų paslaugų teikimą ir sudaryti sąlygas nediskriminaciniais pagrindais naudotis TEO teikiamomis paslaugomis visiems to pageidaujantiems operatoriams.

5. TEO pastabų aptarimas

RRT: pristatė pirmąją TEO pastabą. Paslaugų teikėjo teigimu, teikiant Galinių segmentų paslaugas turi būti užtikrintas paslaugų skaidrumas.

RRT: skaidrumo reikalavimas, teikiant paslaugas buvo nurodytas 2006 m. Rinkų tyrimuose, tokio reikalavimo nėra 2014 m. Rinkų tyrimuose.

TEO: patikslino, kad skaidrumą TEO supranta kaip reikalavimą, kad visos paslaugos turėtų būti teikiamos vienodais parametrais, tačiau vienodų parametrų negalima užtikrinti, nes skiriasi paslaugų teikimo technologijos, paslaugų teikimui naudojama įranga.

RRT: pabrėžė, kad nors ir kelios paslaugos patenka į bendrą rinką, tačiau jų techninės charakteristikos gali skirtis, todėl niekas nereikalauja, kad paslaugos, kurios negali užtikrinti tam tikrų parametrų, atitiktų šiuos parametrus. Tačiau konkrečios paslaugos, teikiamos mažmeninėje rinkoje, techniniai parametrai turės sutapti su analogiškos paslaugos, teikiamos didmeninėje rinkoje, parametrais. RRT paaiškino, kad turės būti teikiama ne viena galinių segmentų paslauga, bet kelios paslaugos, kurių kai kurie parametrai skirsis.

RRT: pristatė antrąją TEO pastabą. Bendrovės teigimu, L2 paslaugos atveju ne visada užtikrina garantuota duomenų perdavimo sparta ir simetriškas duomenų perdavimas, pvz., įvykus DDoS atakai ar avarijai tinkle dalis paketų bus atmesti. Dėl to L2 neturėtų būti priskiriama prie aukštos kokybės paslaugų.

RRT: teigė, kad RRT tyrime jau paminėjo, kad L2 paslauga lyginant su tradicine skirtosios linijos paslauga neišskiria tam tikro tinklo resurso, tačiau pagal praktiką šia paslauga perduodamiems duomenims galima taikyti prioritetą, be to paslaugų teikimo pasiūlyme nurodoma, kad paslauga garantuoja ne „iki“ duomenų perdavimo spartą, o konkrečią duomenų perdavimo spartą. RRT pripažįsta, kad esant itin nepalankioms aplinkybėms garantuotos duomenų perdavimo spartos savybė trumpą laiką gali būti neužtikrinama. Atsižvelgiant į tai RRT papildys ataskaitą, paminėdama, kad įvykus tinklo atakai ar avarijai tinkle, L2 paslauga trumpam gali neatitikti aukštos kokybės paslaugoms keliamų reikalavimų.

LRTC: paminėjo, kad įvykus tinklo atakai bet kurios paslaugos teikimas gali sutrikti.

TEO: teigė, kad teikiant skirtųjų linijų paslaugas, net ir įvykus tinklo atakai, šių paslaugų kokybė neturėtų nukentėti. Dar kartą paminėjo, kad skirtingomis technologijomis teikiamos paslaugos turės skirtingus parametrus.

RRT: pabrėžė, kad skirtingų paslaugų parametrai gali skirtis, tačiau konkrečią paslaugą vienodais parametrais TEO privalės teikti tiek sau, tiek kitiems operatoriams.

TEO: teigė, kad Rinkų tyrime pritrūko tikslesnio įvardinimo, kokiais konkrečiais parametrais turi pasižymėti aukštos kokybės paslaugos.

RRT: pasakė, kad nurodyti konkrečius parametrus skaičiais yra sunku, todėl atliekant Rinkų tyrimą buvo žiūrima ir į paslaugų pakeičiamumą, t. y. jei viena paslauga pakeičiama kita paslauga, net jei šių paslaugų parametrai šiek tiek skiriasi, tos paslaugos turėtų sudaryti vieną rinką.

RRT: pristatė trečiąją TEO pastabą. Paslaugų teikėjo teigimu, analoginė skirtoji linija leidžia tik balso perdavimo paslaugas, ja nėra perduodami duomenys, todėl negalima užtikrinti garantuotos perdavimo spartos.

RRT: jeigu klientas perka analoginę skirtąją liniją, kuri skirta tik balsui, sumontuoja šios linijos galuose aktyvią įrangą, kuri leidžia garantuota sparta perduoti duomenis, tai galima daryti pagrįstą išvadą, kad šiam klientui skaitmenizuota analoginė skirtoji linija yra pakaitalas standartinei skaitmeninei skirtajai linijai.

LRTC, CSC: pritarė tokiai RRT pozicijai ir pažymėjo, kad dauguma operatorių taip skaitmenizuoja analogines skirtąsias linijas.

TEO: pažymėjo, kad analoginė skirtoji linija neatitinka RRT išvardintų aukštos kokybės paslaugai būdingų savybių. Ir galutiniai paslaugų gavėjai ar operatoriai nors ir skaitmenizuoja šias

analogines skirtąsias linijas, bet TEO negali atsakyti už tokios skaitmenizuotos linijos kokybinius parametrus.

LRTC: teigė, kad nors TEO nepripažįsta šitos paslaugos kaip aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugos, bet ją ir toliau pardavinėja ir gauna pelną.

TEO: pažymėjo, kad analoginių skirtųjų linijų paslaugos, jei tik klientai jų pageidaus, ir toliau bus teikiamos, tačiau nereikia reguliuoti šių paslaugų.

RRT: paaiškino, kad rinkos tyrimas tiria aukštos kokybės paslaugas, tyrimo metu yra įvertinamos įvairios paslaugos, kurios galėtų priklausyti šiai rinkai. Nors analoginė skirtoji linija ir neatitinka tam tikrų parametrų, tačiau jeigu iš paklausos pusės šios paslaugos yra pakeičiamos su kitomis aukštos kokybės paslaugomis, tai *RRT* įtraukė šias paslaugas į nagrinėjamą rinką.

TEO: paaiškino, kad analoginė skirtoji linija tai pasyvaus tipo paslauga ir turėtų patekti į kitos rinkos (prieigos rinkos) apibrėžimo sritį. Pasiūlė pateikti bendrą užklausimą Europos Komisai, kad ši įvertintų ar tam tikrais konkrečiais parametrais teikiama analoginės skirtosios linijos paslauga turėtų būti laikoma aukštos kokybės paslauga.

RRT: pabrėžė, kad analoginės skirtosios linijos charakteristikos, kurios nepilnai atitinka aukštos kokybės paslaugos parametrus leidžia be didelių pastangų šitą paslaugą skaitmenizuoti ir užtikrinti visų charakteristikų atitikimą aukštos kokybės paslaugų parametrus.

LRTC: pasakė, kad panaikinus analoginių skirtųjų linijų reguliavimą TEO turės galimybę uždėti šiai paslaugai filtrus, kurie neleis šių linijų skaitmenizuoti.

CSC: teigė, kad ne visas analogines skirtąsias linijas galima skaitmenizuoti, prieš perkant konkrečią analoginę skirtąją liniją, TEO turėtų sudaryti sąlygas operatoriui patikrinti ar galima šią analoginę skirtąją liniją skaitmenizuoti.

RRT: pristatė ketvirtąją TEO pastabą. Bendrovės teigimu, VPN paslauga negali būti teikiama tik tinklo galiniame segmente, todėl ši paslauga neturi būti priskirta Galinių segmentų rinkai.

RRT: pabrėžė, kad *RRT* sutinka, kad VPN paslaugos negali būti suteikiamos tik tinklo galiniame segmente, todėl atitinkamai bus pataisyta ataskaita.

RRT: pristatė penktąją TEO pastabą. TEO teigimu, Europos Komisija nenurodo VPN technologijos kaip technologijos, kuria gali būti teikiamos aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugos, todėl VPN paslauga neturėtų būti laikoma aukštos kokybės paslauga.

RRT: Europos Komisija nedraudžia nagrinėti vienokių ar kitokių duomenų perdavimo paslaugų ar jų technologijų. *RRT* pati patikrina ar konkreti paslauga gali priklausyti rinkai ar ne. Taip buvo padaryta ir atliekant Rinkos tyrimus.

RRT: pristatė šeštąją TEO pastabą. Bendrovės nuomone, *RRT* ataskaitoje nenurodė VPN paslaugų teikimo technologijos, o VPN paslauga pateikiama bendrosiomis sąvokomis.

RRT: vertindama mažmenines aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas, *RRT* rėmėsi technologinio neutralumo principu, ir vertino visas duomenų perdavimo paslaugas, neatsižvelgiant į jų technologiją. Anketoje operatoriai turėjo pateikti kiekvienos teikiamos paslaugos technines charakteristikas, savybes ir teikimo sąlygas. Todėl nors VPN paslaugos yra aukštesnio lygmens paslaugos, nei pvz., skirtųjų linijų paslaugas, bet jei galutiniam paslaugų gavėjui šios paslaugos yra tarpusavyje pakeičiamos, tai *RRT* jas abi įtraukia į vieną rinką.

TEO: pasitiksino, kokia technologija teikiamas VPN turėtų patekti į rinką.

RRT: teigė, kad į Aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinką patenka tos VPN paslaugos, kurios užtikrina aukštos kokybės parametrus, neatsižvelgiant į šių paslaugų teikimo technologiją. *RRT* paslaugas analizavo ne pagal jų teikimo technologiją, o pagal paslaugų funkcionalumą.

TEO: pasitiksino ar galinis segmentas baigiasi aktyviu skirstomuoju įrenginiu ir pabrėžė, kad analoginė skirtoji linija į aktyvią įrangą niekada nesijungia ir tai yra dar vienas argumentas, kodėl ši paslauga neturėtų būti įtraukta į Galinių segmentų rinką.

RRT: pristatė septintąją TEO pastabą. Bendrovės teigimu, į Magistralinių segmentų rinkos nagrinėjimą turėtų būti įtrauktas ir VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“.

RRT: į magistralinių segmentų rinkos analizę VŠĮ „Plaćiajuostis internetas“ yra įtrauktas.

RRT: informavo, kad TEO pateikė redakcinio pobūdžio pastabą į kurią bus atsižvelgta ir atitinkamai pataisyta ataskaita.

6. Papildomai aptarti klausimai:

Dėl susijusių priemonių:

TEO: paprašė, kad RRT patikslintų kas yra laikoma susijusiomis priemonėmis teikiant galinių segmentų paslaugas.

RRT: paaiškino, kad teikiant galinių segmentų paslaugas, susijusiomis priemonėmis laikomi elementai, kurių pagalba sujungiami skirtingų operatorių skirstomieji įrenginiai.

TEO: pasiteiravo ar tos pačios susijusios priemonės kartojasi visose rinkose.

RRT: paaiškino, kad bendrąja prasme tai yra tos pačios priemonės, kadangi susijusių priemonių paskirtis, sudaryti sąlygas reguliuojamas paslaugas perkančiam operatoriui pasinaudoti šiomis paslaugomis. Susijusiomis priemonėmis yra laikomi: kabelis, vieta technologinėse patalpose ir t.t., t. y priemonės, kurios sudarytų sąlygas, Galinių segmentų rinkoje, galinių segmentų paslaugų teikėjo skirstomąjį įrenginį prijungti prie šias paslaugas perkančio operatoriaus tinklo.

TEO: pasitiksino ar pagal numatymą reguliavimą turės būti atskiri viešieji pasiūlymai galinių segmentų paslaugoms ir su jomis susijusioms priemonėms, kurių visų TEO gali ir nenumatyti.

RRT: išvadino susijusių priemonių pavyzdžius: vieta technologinėse patalpose, vidinis, išorinis jungiamas kabelis.

TEO: teigė, kad šios RRT išvardintos priemonės yra susijusios su Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka.

RRT: pabrėžė, kad šios priemonės laikomos susijusiomis nebūtinai tik Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje, bet ir pvz., skambučių užbaigimo rinkose.

LRTC: pasiteiravo, ar šiuo metu TEO susijusias priemones, pvz., jungiamuosius kabelius pardavinėja komercinėmis sąlygomis.

RRT: paaiškino, kad tose rinkose, kurios yra reguliuojamos, susijusių priemonių kaina paskaičiuojama pagal šių priemonių sąnaudas.

TEO: pasiūlė kartu su RRT išrašyti visas galimas susijusias priemones.

LRTC: pareiškė, kad prie susijusių priemonių taip pat turėtų būti priskiriamas palydos mokestis operatoriaus patalpose ir TEO geriau nei RRT ar kitas operatorius žino kokie elementai laikomi susijusiomis priemonėmis.

TEO: pasiūlė nebevertoti susijusių priemonių sąvokos kalbant apie Galinių segmentų rinką, kadangi tų pačių susijusių priemonių teikimas yra reguliuojamas Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje ir tokiu būdu gaunasi dvigubas reguliavimas.

RRT: paaiškino, kad TEO yra įpareigota ne atskirai teikti susijusias priemones, o susijusias priemones teikti kartu su teikiamomis reguliuojamomis paslaugomis. Todėl prie kiekvienos reguliuojamos paslaugos ir turi būti nurodytos susijusios priemonės, netgi tais atvejais kai jos kartojasi su prie kitos paslaugos nurodytomis susijusiomis priemonėmis.

LRTC: pabrėžė, kad sutinka su RRT pozicija, kad prie kiekvienos reguliuojamos paslaugos turi būti nurodytos su šiomis paslaugomis susijusios priemonės. Susijusių priemonių skelbimas kartu su reguliuojamomis paslaugos suteiks teisinį tikrumą.

RRT: pasakė, kad RRT surengs vidines diskusijas ar galima su paslaugomis susijusias priemones įpareigoti teikti, nenurodant šių priemonių prie kiekvienos reguliuojamos paslaugos atskirai.

Dėl rinkos tyrimo pabaigos ir įpareigojimų įsigaliojimo:

TEO: pasiteiravo, kada RRT planuoja užbaigti Rinkų tyrimus ir nuo kada įsigalios įpareigojimai, kadangi pagal viešai konsultacijai pateiktą įsakymų projektą, TEO reikės sukurti ir viešai pasiūlyti naujų didmeninių paslaugų.

RRT: nurodė, kad Rinkų tyrimai turėtų būti pabaigti šių metų pabaigoje arba kitų pradžioje. Pagal prieigos taisykles TEO turi paskelbti viešąjį pasiūlymą per 2 mėn.

RRT: padėkojo visiems dalyviams už aktyvias diskusijas ir užbaigė viešąjį pastabų aptarimą.

Aptarimo pirmininkas

Eugenijus Žvalionis

Aptarimo sekretorius

Marijus Balnys